

Hodnocení krajinného rázu
(podle § 12, zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění)

**Stavba větrných elektráren
v lokalitě Červený kopec, Rejchartice**

Příloha č. 12

OBSAH:

ÚVOD	3
POPIS METODIKY, PRINCIP METODY	3
POPIS ZÁMĚRU	3
VYMEZENÍ DOTČENÉHO KRAJINNÉHO PROSTORU (DOKP)	4
VYMEZENÍ OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU	4
Přírodní charakteristika oblasti.....	5
Kulturní a historická charakteristika oblasti krajinného rázu.....	5
VYMEZENÍ MÍST KRAJINNÉHO RÁZU	8
Přírodní charakteristika míst	9
Kulturní a historická charakteristika místa.....	9
Estetická charakteristika míst a oblasti, harmonické vztahy	10
OVLIVNĚNÍ KRAJINNÉHO RÁZU VÝSTAVBOU VE.....	11
Vlivy na přírodní charakteristiku	12
Vlivy na kulturní a historickou charakteristiku.....	12
Vlivy na estetickou charakteristiku, harmonické vztahy	13
Fotovizualizace.....	15
Mapa viditelnosti.....	17
Kumulace vlivů	18
ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ.....	19
Navrhovaná opatření ke zmírnění negativních vlivů na krajinný ráz	19
Závěr.....	19
Přílohy	21
Použitá literatura	21

SEZNAM ZKRATEK:

DOKP	dotčený krajinný prostor	VE	větrná elektrárna
HKS	historické krajinné struktury	VKP	významný krajinný prvek
KR	krajinný ráz	VNN	vedení nízkého napětí
TTP	trvale travní porost	VP	větrný park
ÚSES	územní systém ekologické stability		

Příloha hodnotící vlivy na krajinný ráz byla nově zpracována k aktuálnímu textu oznámení. Původní hodnocení bylo zpracováno v roce 2004 a to pro sedm větrných elektráren. Souhlasné stanovisko k záměru „Stavba větrných elektráren v lokalitě Červený kopec, Rejchartice“ bylo vydáno 28.4. 2005. Platnost stanoviska však nebyla oznamovatelem prodloužena dle § 10 odst. (3). Vzhledem k vývoji metodiky hodnocení krajinného rázu se zpracovatel přiklonil k novému komplexnímu zpracování hodnocení vlivu plánovaného záměru na krajinný ráz lokality. Hodnocen byl projekt čtyř větrných elektráren na k.ú. Rejchartice.

Úvod

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině (definice dle § 12 zákona č.114/1992 Sb.).

Při hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz bylo vycházeno především z metodiky Vorel, I., Bukáček, R., Matějka, P., Culek, M., Sklenička, P. (2006): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, Praha. Jako doprovodné byly použity metodiky viz literatura č. 3, 4 a 5.

Popis metodiky, princip metody

Metodika vychází z literatury č. 2.

Princip metody spočívá v rozložení hodnocení a posuzování na dílčí, samostatně řešitelné kroky. Jednotlivými kroky, ve kterých je vždy transparentním způsobem vyjádřen výsledek, se do značné míry eliminuje subjektivita hodnocení a navíc vzniká určitý prostor k diskusi. Nepřesnosti a odchylky, vyplývající z více či méně subjektivních pohledů, se do značné míry mohou tak vyrovnávat.

Základním principem metody je proto prostorová a charakterová diferenciací krajiny – vymezení zřetelně odlišných charakterově homogenních částí krajiny. Diferenciací se provádí u oblastí krajinného rázu s ohledem na přírodní podmínky (terénní morfologii, charakter vegetačního krytu, klima) a způsob organizace a využívání území (charakter osídlení a dalších stop kultivace krajiny) v historických souvislostech. Při vymezení míst krajinného rázu se bere v úvahu především prostorové vymezení (hraničení) a stejnorodost krajinné scény.

Postup má tři etapy:

- vymezení hodnoceného území;
- hodnocení krajinného rázu;
- posouzení zásahu do krajinného rázu.

Popis záměru

Záměr je popsán v kapitole B textu oznámení.

Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DOKP)

Vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území; vymezuje se především pomocí bariér očekávané viditelnosti stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby) a pomocí okruhů předpokládaných vlivů (vizuálního, hlukového apod.).

V případě větrných elektráren (výška stavby 126 m) bude DOKP větší než místo KR, zároveň však bude menší než celá oblast KR. DOKP je tedy vymezen vizuální viditelností větrných elektráren. I přesto, že VE jsou viditelné na velké vzdálenosti, v podmínkách Nízkého Jeseníku (dáno především charakterem terénu) se tento prostor vymezuje do 10 km od VE (okruh zřetelné viditelnosti), tj. do vzdálenosti, kdy VE působí dominantně. Viditelnost VE je znázorněna modrou barvou v mapové příloze č. 8 Mapa viditelnosti. V rámci DOKP jsou vymezena místa krajinného rázu (viz dále).

Zřetelná viditelnost postihne především nejbližší prostory zaoblených hřbetů, plošiny i přilehlé svahy viz intenzivní modrá barva v Mapě viditelnosti. Záměr bude dobře viditelný z plošin v severním směru na Bílčice a Křišťanovice, v JZ směru na Norberčany a východně k Budišovu nad Budišovkou. Vzhledem ke skutečnosti, že sídla v DOKP jsou ve většině případech ukrytá v údolích při vodních tocích a komunikacích, viditelnost záměru je odtud téměř nulová.

Vymezení oblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu je chápána jako rozsáhlá část území s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou, která se výrazně liší od jiné oblasti ve všech charakteristikách či v některé z nich a která zahrnuje více míst krajinného rázu. Výměra oblasti obvykle přesahuje tisíc hektarů.

Za oblast krajinného rázu je možné považovat celou Libavskou vrchovinu, která se v rámci nadřazeného krajinářského celku Nízký Jeseník liší od sousedních oblastí některými svými určujícími parametry a charakteristikami. Dominantním znakem oblasti krajinného rázu je erozně denudační reliéf, který je tvořen plošinami, široce zaoblenými rozvodnými hřbety a různou měrou zahloubenými údolími. Mezi významné body patří Dětrichovský kopec, Kamenica a Křišťanovický vrch. Při zájmové lokalitě jmenujme vrchol Stráž (664,5 m n.m.), který je místem rozhledu do okolní krajiny a má funkci vyhlídky. Z lokality se otevírají pohledy na masiv Hrubého Jeseníku, dále pak na Malý a Velký Roudný viz Příloha č 7 Panorámata.

Pro oblast je také charakteristické osídlení koncentrované do uzavřených obcí. Obce jsou od sebe většinou odděleny zemědělskými plochami, popř. lesními porosty. Tato oblast krajinného rázu se odlišuje od sousedních oblastí – Jívovská vrchovina, Břidličenská pahorkatina, Slunečná vrchovina, Roudenská vrchovina, Červenohorská vrchovina, Heřmanická vrchovina, Potštátská vrchovina, Kozlovská vrchovina, Boškovská vrchovina, Melčská vrchovina, Leskovecká pahorkatina (členění dle literatury č. 11).

Krajinný celek patří z hlediska krajinného rázu k méně výrazným. Území původně květnatých bučin je v současnosti typickou vrchovinnou „leso-polní“ krajinou s menšími sídelními útvary. Dle typologie Muranského – Naumana se jedná díky vyššímu podílu orné půdy spíše o antropogenizovanou kulturní krajinu. Relativně úzká lesní údolí přechází ve svých rozšířených částech do krajiny zemědělské (literatura č. 13).

Přírodní charakteristika oblasti

Přírodní charakteristiku tvoří především specifický typ reliéfu v rámci určitého bioregionu a specifická kombinace potenciálních ekosystémů, odrážející základní vlastnosti prostředí.

Podrobná přírodní charakteristika oblasti je součástí kap. C.2 předloženého textu oznámení.

Přírodní parky

Hlavním důvodem vyhlášení přírodních parků je „ochrana krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami“. V intencích zákona o ochraně přírody a krajiny (§12, odst. 3) zákona č. 114/1992 Sb.) je nutné na území přírodních parků omezit takové využití, které by „znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území“. Stavby VE jsou považovány z hlediska krajinného rázu za dominantně působící stavby technického charakteru. Obecně je proto umístování VE, popř. jiných staveb narušujících krajinný ráz, uvnitř přírodních parků nedoporučeno. Stejně tak není vhodné umístování VE do takové vzdálenosti od hranice přírodního parku kdy ještě stavba svým charakterem narušuje harmonické měřítko, prostorové vztahy, krajinné dominanty a snižuje kulturně historické a estetické hodnoty krajiny (obecně pro VE se uvádí vzdálenost 3 km).

Nejbližší přírodní park leží ve vzdálenosti cca 5 km západně od lokality, jde o přírodní park Údolí Bystřice více viz kapitola C1 *Chráněná území, přírodní parky, významné krajinné prvky* v textu oznámení.

Kulturní a historická charakteristika oblasti krajinného rázu

Kulturní charakteristika je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal.

Historická charakteristika je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v časové posloupnosti a souvislosti kulturních a přírodních charakteristik, jež se projevují přítomností historických a památkových hodnot.

Historické charakteristiky:

Osídlování krajiny, resp. zakládání měst a obcí je datováno v první polovině 14. století. Města byla obvykle zakládána při dolech na železnou rudu, olovo a stříbro. Koncem 17. a v první polovině 18. století zde probíhaly četné čarodějnické procesy, od 18. stol. se začalo rozvíjet tkalcovství a hedvábnictví, následoval export plátna po Evropě. Krize textilního průmyslu na počátku 20. století však vedla k vystěhovalectví. Města a obce byly značně poškozené za třicetileté války a války slezské. Původní historická centra jsou proto často pozměněná mj. také panelovou výstavbou (Dvorce).

Významná poutní místa:

Cesta česko-německého porozumění - na úpatí Červené hory byla vystavěna mohylka připomínající slavnou prusko – rakouskou bitvu z roku 1758. Dne 28. června 1758 zde rakouské jednotky pod velením generálmajora Ernsta Gideona von Laudon napadly síly plukovníka Wilhelma von Mosel chránící pruský zásobovací konvoj ve střetu, který přímo předcházela rozhodující bitvě u Domašova. Mohyla padlým vojákům se nachází jihovýchodně od obce Horní Guntramovice. V průběhu bitvy celá ves lehla popelem a dělostřeleckou palbou byl zapálen a zcela zpusťošěn také guntramovický farní kostel sv. Jakuba Většího, o kterém pocházejí první písemné zmínky již z poloviny 15. století.

Jednolodní barokní farní kostel sv. Jiljí z let 1753-55 (Dvorce) je lokalitě záměru nejbližší významnou sakrální stavbou. Kostel byl částečně upravený po požáru v roce 1858. Věž z 2. pol. 16. století je pozůstatkem po vyhořelém starším kostele. Pozoruhodná je budova kostelíka na hřbitově ve Dvorcích, která prý byla postavena v roce 1530. Jde o jednolodní pozdně gotickou kapli sv. Kateřiny. Hlavní kostel však původní podobu nezachoval. Jeho stavba velmi utrpěla v roce 1834, kdy při velkém požáru shořela věž až k hlavním zdem a zvony se roztavily. Nynější věž je z roku 1888 a hlavní oltář je z roku 1895.

Křížový vrch - zbytky hradu z poloviny 14. století, hrad byl vystavěn k ochraně blízkých dolů a hutí, pozdně barokní kaple z r. 1752.

Následující text popisuje historickou charakteristiku dvou nejvýznamnějších nejbližších položených obcí Dvorce a Moravského Berouna. Dvorce byly osídleny v minulosti slovanským obyvatelstvem. V 11. a ve 12. století patřila oblast údělnému knížectví - olomouckému. Obcí procházela důležitá obchodní cesta z Olomouce do Opavy a dále na sever až k Baltu. Prvním písemným dokumentem je zpráva z roku 1339. V roce 1363 se již o Dvorcích píše jako o městečku a v roce 1406 jako o městě. O Dvorce byly vedeny dlouholeté spory mezi klášteřem Hradiskem u Olomouce a Šternberky. Roku 1407 získal město Dvorce Petr z Kravař a Plumlova, který roku 1410 potvrdil Dvorcům odúmrť a vydal list na vystavování piva a masa do vesnic, mílové právo a městské právo šternberské tak, aby podle tohoto práva patřily k městu také vsi Křišťanovice, Roudno, Jakubčice, Bílčice, Majvald, Šternek, Rejchartice a dva hamry na řece Moravici. Již roku 1538 je uváděn evangelický kazatel, od roku 1876 také evangelická fara. Koncem 17. století Dvorce postihly čarodějnické procesy. Od 18. století zde došlo k rozkvětu tkalcovské výroby, plátno bylo exportováno po Evropě.

Velmi důležitou historickou památkou je socha Neptuna na náměstí, umístěna v kašně. Kdy byla socha vytvořena nelze zjistit. Podle pověsti byla odvezena z hradu Medlice na konci 15. století. Podle znalců by měla pocházet z rozhraní 17. a 18. století. Kašna na náměstí byla původně dřevěná a ústily do ní dřevěné roury z Křišťanovic. Až později byla postavena z kamene. Vodovod byl vybudován v roce 1914 a elektřina zavedena v roce 1921.

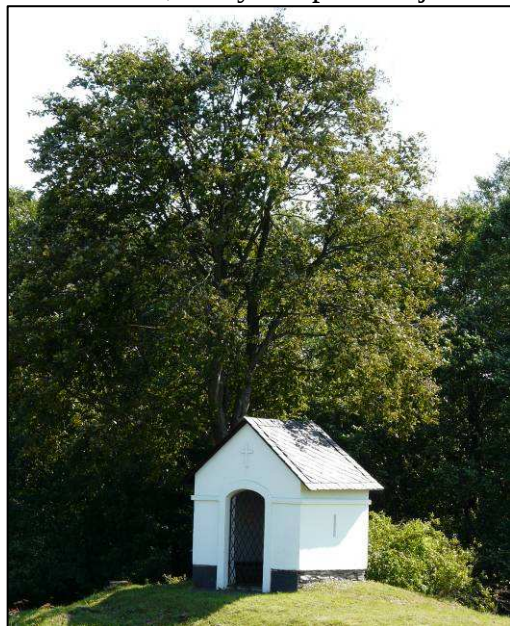

Obr.1 Kostel svatého Jiljí ve Dvorcích

Obr.2 Socha Neptuna ve Dvorcích

Kapliček ve Dvorcích bylo několik. První dosud stojí na jih od obce, směrem na Guntramovice v poli, zcela zachovaná, udržovaná řádovými sestrami místní nemocnice. Druhá, u hlavní silnice na rozcestí do Křišťanovic a Rejchartic je nově zrekonstruovaná viz Obr. 3 a třetí, na výšině před Májůvkou je v dezolátním stavu.

Obr.3 Kaplička u Dvorců při silnici na Moravský Beroun rozcestí do Křišťanovic a Rejchartic

Obr.4 Původní zástavba ve Dvorcích

Významným městem je nedaleký Moravský Beroun (cca 5 km Z směrem), které bylo založeno při dolech na železnou rudu. Největšího rozkvětu dosaženo v 16. stol., následně bylo dolování zastaveno, následovaly četné čarodějnické procesy a spory o městská práva. Následný rozvoj tkalcovství vedl (díky textilní krizi na poč. 20.stol.) k vystěhovalectví. Dominantou města je trojlodní kostel Nanebevzetí P. Marie s areálem. Historická část města byla narušena demolicemi, popř. přestavbami. Hrad vystavěný na Křížovém vrchu byl zbořen, dnes jsou zachovány jen neznatelné základy hradeb. Na jeho místě byla vystavěna kaple (altán), zároveň na Křížový vrch vede křížová cesta.

Výše uvedené sakrální a jiné (historické) stavby jsou považovány za kulturní dominanty oblasti s pozitivním projevem. Mezi negativní kulturní dominanty oblasti patří především již realizované větrné elektrárny, elektrická vedení, neudržované zemědělské objekty, popř. některé obytné domy.

Kulturní charakteristiky:

Jedná se o zemědělsko - lesní krajinu, z 80 % je tvořena poli a pastvinami. Lesy zauímají minimální část, většinou se jedná o kulturní smrčiny, místy je vtoušen modřín, případně listnaté stromy. Výskyt luk je minimální, většina půdy je vedena jako orná půda - místy ponechána jako pastvina.

Typická skladba ploch je: mělká údolí s lesíky, na horních (poměrně dosti kamenitých) plošinách se nejčastěji nacházejí pole a pastviny, místy lesy. Sídla jsou umístěna v horních okrajích mělkých údolí. Obce i města jsou poměrně malá. Převažuje zde zemědělská výroba, doplněná drobnou průmyslovou výrobou a řemesly. V oblasti je velký nedostatek pracovních příležitostí, větší centra zaměstnanosti jsou v Bruntále, Opavě.

Vymezení míst krajinného rázu

Místem krajinného rázu je část krajiny, která je realitně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo KR od jiných míst KR. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor, který je pohledově spojitý, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti. Místa KR byla vymezena na základě terénního šetření.

Vymezeny byly čtyři typy míst krajinného rázu. Samotné větrné elektrárny se nacházejí v místě KR „zemědělská půda (orná půda, TTP)“. Charakteristika míst KR byla zpracována na základě terénních průzkumů a na základě údajů z mapového serveru Cenia (literatura 15). Místa KR byly vymezovány v rozsahu DOKP. Dle geoportálu Cenia se dotčená lokalita nachází v lesozemědělské krajině.

Zemědělská půda (orná půda, TTP) – polygony orné půdy a trvale travních porostů (TTP) zabírají významnou plochu DOKP. Zemědělská půda je zde zastoupena v poměru 2:1 k lesním porostům. Právě zemědělská činnost je jedním z významných faktorů ovlivňujících ráz krajiny. Lze předpokládat, že dříve bylo zastoupení orné půdy mnohem významnější, než je tomu dnes. Trendem v posledních letech je zatravňování zemědělské půdy, vytváření tzv. trvale travních porostů (TTP) tj. luk a pastvin. Zemědělská půda převažuje ve většině případech na plochých hřebenech a mírných svazích do údolí.

K ovlivnění tohoto typu míst KR dojde v místech výstavby VE a to zábořem zemědělského půdního fondu. Dle návrhu budou 3 ze 4 VE stát na II. tř. ochrany půdního fondu. Znamená to, že jde o půdy vysoce chráněné s nadprůměrnou produkční schopností. Ovlivněny budou rovněž pozemky s plánovanými trasami příjezdových komunikací, nově vybudovanou trafostanicí a s manipulačními plochami VE.

Lesní porosty, stromová vegetace okolo vodních toků – tato místa KR se běžně vyskytují na údolních svazích, popř. v nivách vodních toků. Rovněž se v zájmové oblasti často vyskytují zbytky lesní vegetace v okolí pramenných oblastí vodních toků. Lze tušit, že velká část stromové vegetace v okolí vodních toků byla v minulosti přeměněna na zemědělskou půdu. V současné době se vrací trend přetváření krajiny do přírodě blízkého stavu. Nově jsou tak vysazovány porosty v okolí vodních toků s důrazem na obnovu původní funkce koridorů v krajině.

Lesní porosty zaujímají na vymezené ploše svahy při říčních nivách, nesouvislé celky lesních porostů, stromořadí okolo komunikací. Hlavními toky zájmové lokality s významným zastoupením okolní lesní vegetace jsou Budišovka, Lobník a Libavský potok společně s jejich přítoky. Významný lesní porost „V závětrí“ odděluje zájmovou lokalitu a Moravský Beroun. Další větší lesní celky se rozkládají v okolí Červené hory (749 m n.m.) jižně od lokality směrem k Vojenskému výcvikovému prostoru Libavá.

Větrné elektrárny, příjezdové komunikace, kabelové vedení uvnitř větrného parku, manipulační plochy a trafostanice přímo neovlivní toto místo krajinného rázu.

Vodní toky prořezávají Libavskou vrchovinu od severu k jihu. Vodní toky Budišovka a Lobník se prořezávaly po dlouhá tisíciletí do hloubky 150 m. Územím neprotékají větší vodní toky, údolní nivy vodních toků Bystřice a Moravice jsou již ve značné vzdálenosti. Pro nivy menších vodních toků často obohacené malými rybníčky jsou pak typické podmáčené louky, které jsou jedinečným biotopem pro řadu rostlin i živočichů. Vodní tok Bystřice protéká obcí Ondrášov, kde je stáčena minerální voda Ondrášovka. Západně od zájmové lokality v přilehlém lesním komplexu prochází hlavní evropské rozvodí Odra - Dunaj.

Vodní toky nebudou realizací větrného parku ovlivněny.

Sídlní zástavba byla v minulosti zakládána při hlavních komunikacích a často při vodních tocích. Hlavním sídlem oblasti je město Moravský Beroun a Dvorce. Moravským Berounem protéká Důlní potok, který se pak jižně od města vlévá jako levý přítok do Bystřice. Obec Dvorce je schovaná mezi svahy prořezanými vodními toky Lobník a Lomnice. Zástavba působí skrytě přičemž při pohledech na obec z větších vzdáleností dominuje především věž kostela sv. Jiljí.

Většina sakrálních staveb se nachází v sídlech. Stavby VE budou částečně viditelné z okrajů většiny blízkých sídel, ze vzdálenějších pohledů pak omezeně bude hrozit vizuální kolize plánovaného záměru a sakrálních staveb. Nelze tedy vyloučit vliv připravovaného záměru na sídlení zástavbu.

Přírodní charakteristika míst

Přírodní charakteristika pro jednotlivé typy míst KR je popsána výše a dále ji podrobněji věnuje kapitola C2 textu oznámení. Hodnocení krajinného rázu se proto výčtem bioty a ekosystémů v tomto území blíže nezabývá, pouze se odkazuje na fakta výše uvedené kapitoly.

Kulturní a historická charakteristika místa

Kulturní charakteristika popisuje vlivy civilizačního charakteru v území. V případě posuzovaného území se jedná o zemědělské plochy. Z kultur se zde nachází orná půda a trvale travní porosty. Pozemky mají převážně obdélníkový tvar, okrajové linie jsou výrazné.

Lokalita plánovaného záměru se rozkládá v blízkosti trojmezí katastrálních území Rejchartice, Stará Libavá a Guntramovice.

Osídlení je soustředěné, zastavěná část obcí tvoří zástavbu podél malých vodních toků, resp. podél souběžných silnic. Jedná se o sídlní strukturu statickou, zástavba je přízemní až dvoupodlažní ve formě individuálních rodinných domů (rekreačního charakteru v případě Rejchartic) resp. bytových domů v centru obcí Stará Libavá a Guntramovice. Výstavba panelových domů ve Dvorcích silně narušuje celkový dojem obce. Plochy navazující na zastavěné území jsou využívány jako zemědělská půda pro rostlinnou zemědělskou výrobu a pro pastvu. Orná půda se střídá s trvalými travními porosty.

Krajinářsky jsou zemědělské krajiny často narušovány nevhodně situovanými stavbami (především rozsáhlými areály zemědělských závodů na okrajích vesnic, ale i inženýrskými sítěmi apod.), které jsou v této otevřené krajině zvláště rušivé.

Z technické infrastruktury se zde nachází vedení nízkého napětí, místní komunikace a jejich křižovatka.

Dominanty:

Dominantním znakem místa i celé oblasti KR je reliéf – jedná se o plošiny s široce zaoblenými rozvodnými hřbety s různou měrou zahloubenými údolími. Krajina je pohledově otevřená s většinou nevýraznými horizonty. Přes lokalitu záměru prochází ve směru S-J pohledový horizont lokálního významu (Panoramata 3, 4 viz Příloha č 7).

Za kulturní dominantu s pozitivní hodnotou je považován kostel sv. Jiljí ve Dvorcích. Naopak za kulturní dominantu s negativní hodnotou uveďme stávající věž VE a telekomunikační stožár na Červené hoře.

Ve zdejší krajině se také nacházejí souvislé celky polí s občasným výskytem lesů, mimolesní vegetace, vodotečí, popř. polních cest.

Historické krajinné struktury

Jedná se o pojem s širším výkladovým rámcem, který označuje všechny objekty v krajině vytvořené člověkem nebo způsoby využití země (*land use*) se zvýšenou historickou (archeologickou) hodnotou. Mezi historické krajinné struktury (z pohledu ochrany krajinného rázu) jsou řazeny zejména ty, které mají výrazný percepční projev a jsou součástí význačných charakteristických znaků nebo rysů krajiny. Tyto objekty a krajinné struktury lze považovat za kulturní památky i v případě, že dosud nemají potvrzený ochranný režim (z hlediska zákona o památkové péči). Na jejich ochranu se vztahuje §12, zákona č. 114/1992 Sb. a znění Evropské úmluvy o krajině.

Mezi historické krajinné struktury uvedeného významu patří zejména: zbytky historické plužiny, kamenice a kamenné zídky, pinky a sejpy (odvaly), historické odvaly, extenzivní sady starých nebo krajových ovocných odrůd, lesní paseky, mozaiky záhumenic s bohatě strukturovaným zpravidla zemědělským využitím, historické vodní kanály a regulace, mlýnské náhony, plavební kanály, rybníky, stopy archeologických staveb, ostatní historické objekty a technická díla.

Dle ortofoto snímků a terénních průzkumů se v blízkém okolí nacházejí historické krajinné struktury (dále jen „HKS“) jen v malé míře. Jedná se o HKS v okolí obcí Stará Libavá (cca 2 km JZ), Horní Guntramovice cca 2 km východně od plánovaného VP, severně pak v okolí Dvorců. Zastoupení HKS se v blízkém okruhu zájmové lokality zachovalo jen výjimečně. Rozsáhlé segmenty HKS se dochovaly v okolí obce Roudno (cca 10 km S).

Estetická charakteristika míst a oblastí, harmonické vztahy

Estetická charakteristika je průmětem charakteristik místa (oblasti) do kladných a záporných hodnot, které je hodnotící subjekt schopen „vyčíst“, ze smyslově postižitelných (především vizuálních) charakteristik krajiny.

Estetické hodnoty daného místa (oblasti) krajinného rázu vyplývají z těchto vlastností a kvalit krajiny:

- rozlehlost (prostorová dimenze) krajiny;
- terénní utváření (reliéf) krajiny, zvláště pokud jde o vertikální rozměr;
- textura (utváření neživé substance krajiny) barevnosti a vegetace v krajině;
- přítomnost a projevy vodního prvku v krajině;

Ze tří typů krajiny, které se obecně vymezují – krajina antropogenizovaná, harmonická a přírodní, je zájmové území součástí krajiny antropogenizované. Severně od zájmové lokality pak plynule navazuje krajina harmonická.

Typické znaky krajinného rázu oblasti:

Dominantní:

- zvlněná plošina s nevýrazným georeliéfem;
- uzavřená krajinná scéna s nevýraznými horizonty;
- území není pohledově exponované a citlivé, citlivost roste v severním směru;
- dominanty jsou výjimečné, tvoří je věže kostelů;
- velkoplošná scelená pole (místa ponechány jako pastviny) přerušovány menšími lesními porosty;
- stávající věž VE a vysílač na Červené hoře jsou další z dominant oblasti;

- svahy jsou mírné, místy s neoranými mezemi;
- osídlení je soustředěné, sídla typicky v mělkých údolích;
- lesy jsou v drtivé většině smrkové monokultury bez keřového a bylinného patra, ekotonální pásma úzké, druhově chudé, místy úplně chybí;
- výrazné hrany v krajině tvoří především hranice lesních porostů a břehové porosty okolo toků;
- typické hrany tvoří rovněž aleje okolo silnic a místních komunikací;
- hrany pozemkových bloků jsou většinou rovnoběžné, bez většího vlivu reliéfu;
- sídelní prostory mají ulicový charakter a jsou oboustranně zastavěné;
- hladina běžné zástavby je nejčastěji jedno a dvoupodlažní, ojediněle vícepodlažní (panelová zástavba ve Dvorcích);
- polní cesty jsou nevýrazné, většinou bez dřevinného doprovodu;
- méně časté jsou stavby sakrální a zemědělské (rozsáhlé objekty zemědělských areálů, často chátrající);
- v menší míře jsou zastoupeny malé rybníčky (Dvorce, Dolní Guntramovice).

Z estetického hlediska je krajinná scéna málo výrazná. Jedná se o rozlehlou oblast s mírně zvlněným reliéfem (bez významných převýšení), s významným prvkem – zemědělstvím, které v poslední době přechází na trvalé travní porosty, se soustředěným osídlením, s výskytem drobných toků, doprovodné zeleně a lesních celků. Všechny výše uvedené charakteristiky jsou pro zdejší krajinu typické, pozitivně ovlivňující estetickou hodnotu. Na zvýšení estetické hodnoty krajiny má vliv také přítomnost VKP a dalších přírodních prvků. V blízkosti DOKP se nachází prvky VKP a ÚSES. Všechny tyto prvky navyšují estetickou hodnotu zdejší krajiny.

Mezi prvky, které naopak snižují estetickou hodnotu zdejší krajiny patří:

- o stávající větrná elektrárna na Červeném kopci;
- o telekomunikační stožár na Červené hoře;
- o stávající skládka komunálního odpadu na k.ú. Rejchartice;
- o nadzemní vedení nízkého elektrického napětí;
- o velké celky polí;
- o komunikace (především ty, které nedoprovázejí stromořadí);
- o zemědělské objekty (často dnes nevyužívané např. Majůvka);
- o charakter některých domů (např. nevhodně barevné fasády).

Lze konstatovat, že především stavba VE, přítomnost skládky, vedení nízkého napětí je v rozporu s harmonickými vztahy krajiny.

Ovlivnění krajinného rázu výstavbou VE

Hodnocení vlivu navrhovaného větrného parku Červený kopec, Rejchartice na krajinný ráz vychází především z metodiky Vorel, I., Bukáček, R., Matějka, P., Culek, M., Sklenička, P. (2006): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, Praha. Pro vyjádření míry zásahů se (dle této metodiky) používá pětistupňová škála: *žádný zásah, slabý zásah, středně silný zásah, silný zásah, stírající zásah*.

Vlivy na přírodní charakteristiku

Vlastní stavby větrných elektráren na plánovaných místech zemědělské půdy (orná půda i trvale travní porosty) nebudou mít žádné podstatnější negativní vlivy na přírodu. Žádné místo, určené pro stavbu větrné elektrárny není prvkem ÚSES, popř. VKP. Přes tyto přírodní prvky které se nacházejí v blízkém okolí plánovaných VE, by neměly vést žádné komunikace ani kabelová vedení (elektrovody). V současné době je znám záměr na realizaci prvku ÚSES – lokálního biokoridoru (literatura 1), který by měl procházet v těsné blízkosti plánované VE 4 viz příloha č.11 ÚSES. Rovněž lokalitou záměru prochází biokoridor regionálního významu.

Podrobnější hodnocení vlivu na biotu a především na ptačí druhy je součástí kapitoly D.I. textu oznámení.

Záměr není situován do žádného zvláště chráněného území z hlediska ochrany přírody a krajiny. Vliv stavby na přírodní charakteristiku je hodnocen jako středně silný zásah. Není vyloučeno, že vliv bude s odstupem času slábnout, vzhledem ke schopnosti přizpůsobení se především některých druhů fauny.

Vlivy na kulturní a historickou charakteristiku

Záměr nenarušuje ráz žádného památkově chráněného areálu nebo objektu. Na lokalitě již stojí jedna z původně předkládaného počtu pěti VE (na hranici krajů Olomouckého a Moravskoslezského). Hodnocení záměrem dotčené lokality tak z pohledu zpracovatele v průběhu terénního šetření neprobíhalo tolik rozporuplně. Hodnocena byla lokalita již zasažena dominantní stavbou větrné elektrárny.

Kostel sv. Jiljí ve Dvorcích je významnou sakrální stavbou. Nutno konstatovat, že na základě pohledů z obce ve směru k Červenému kopci, nelze vyhodnotit vliv plánovaného záměru na sakrální stavbu jako významný. Záměr není nevratným zásahem do rázu krajiny. Je potřeba však počítat s vlivem na krajinný ráz na dobu cca 20-25 let. Krajinný ráz tak bude ovlivněn po dobu značného úseku jejich života. Z lokalit již realizovaných projektů předpokládáme, že pokud stavby neovlivňují obyvatelstvo přímo hlukem, stroboskopickým efektem či rušením televizního signálu, pak je otázkou času, kdy místní obyvatelstvo nový prvek v krajině akceptuje. Záměr je z hlediska krajinného rázu významným zásahem, zařízení bude i z tohoto důvodu udržováno v perfektním stavu (nátěry povrchu, bez dodatečných instalací antén apod.).

Při podrobném zkoumání okruhu o průměru šestnácti kilometrů kolem uvažované stavby větrných elektráren byly zjištěny následující skutečnosti:

- z území o rozloze cca 200 km² je stavba odhadem viditelná z 20 - 30 % území viz Příloha č. 8 Mapa viditelnosti;
- hustota osídlení je nízká – pouze 45 obyvatel na km²;
- nachází se zde 6 obcí a 12 osad, přičemž tyto osady jsou umístěny převážně v údolí vodních toků okolo cest; viditelnost VE je zde prakticky nulová popř. nízká v důsledku samotné zástavby a především rozptýlené zeleně;
- stavba větrných elektráren bude pravděpodobně viditelná pouze ze 2 obcí a 4 osad, ve kterých žije dohromady asi 2100 obyvatel, přičemž viditelnost VE se uplatňuje pouze z okrajových částí obcí obvykle výše položených než samotné centrum obce.

Na základě provedené vizualizace stožárů větrných elektráren do snímků (viz příloha č. 6 Pohledová studie), terénního šetření a zkušeností s obdobnými, již existujícími objekty této velikosti a charakteru se domníváme, že stavba i přes nesporný zásah do současného

krajinného rázu bude akceptovatelná součást krajiny řešeného území. K tomuto závěru se zpracoval hodnocení přiklonil i v důsledku stávající větrné elektrárny a výšky navrhovaných stožárů.

Kulturně-historická charakteristika byla narušena především výstavbou sítí elektrických vedení, vytvořením velkých celků polí a s nimi souvisejících zemědělských objektů, dopravními stavbami (silnice první třídy č. 46) a v neposlední řadě stavbami větrných elektráren tj. stávající větrná elektrárna a telekomunikační stožár na Červené hoře.

Výstavba zbývajících větrných elektráren na vymezené lokalitě znamená nárůst vlivu (pro zdejší oblast tedy ne již zcela nového) kulturního prvku do zdejší krajiny. Větrné elektrárny spolu s VE v Hraničných Petrovicích, VE v Horních Loděnicích, budou vytvářet novou dominantu celé oblasti KR a okolí.

Posuzovatel hodnotí vliv záměru na kulturní a historickou charakteristiku místa KR jako středně silný zásah, v měřítku celé oblasti KR a v souvislosti s ostatními VE / VP jako středně silný až slabý zásah.

Vlivy na estetickou charakteristiku, harmonické vztahy

Posuzování estetické hodnoty krajiny je založeno na vnímání jednotlivce (subjektivní hodnocení), ale také na hodnocení dle objektivních kritérií. Za tato kritéria jsou považovány především: krajinný typ, výskyt historických krajinných struktur, projev kulturních dominant a sakrálních staveb a výskyt přírodních a vodních prvků v krajině.

Dotčená oblast, resp. místa krajinného rázu se nachází v krajině antropogenizované s malým výskytem historických krajinných struktur – plužin s projevem kulturních dominant a sakrálních staveb (kostel sv. Jiljí ve Dvorcích). Zároveň se v celé oblasti i místě KR vyskytují přírodní prvky často vedené jako prvky ÚSES, popř. VKP a vodní toky s významnou krajinnotvornou funkcí.

Vedle výše uvedených prvků pozitivně ovlivňujících estetickou hodnotu se zde nacházejí také prvky, které estetickou hodnotu zdejší krajiny ovlivňují negativně: stávající větrná elektrárna na zájmové lokalitě na Červeném kopci, VE Hraničné Petrovice a VP Horní Loděnice, telekomunikační stožár Červená hora, vedení elektrických napětí, silnice I/46, velké celky polí, zemědělské objekty často chátrající, aj.

Na základě výše uvedených skutečností a vzhledem k charakteru posuzovaného záměru lze konstatovat, že záměr bude mít středně silný zásah na estetickou hodnotu krajinného rázu současné antropogenizované krajiny.

Stavby VE ve zdejší krajině nebudou působit nenápadně, současně se ale nestanou zcela novou výraznou kulturní dominantou tohoto druhu. V důsledku realizace celkem 5 VE (1 VE je již v provozu) na Červeném kopci v Rejcharticích dojde bezesporu k dalšímu narušení harmonických vztahů a měřítka krajiny.

Dominantní působení vysokých staveb se zvyšuje v případě, že stavba je současně:

- o Umístěna v pohledovém horizontu nebo jinak pohledově exponovaném místě – VE jsou umístěny na pohledovém horizontu, vzhledem k charakteru zdejšího reliéfu, převýšení apod. se jedná o horizont lokálního významu. Záměrem dotčená lokalita není vizuálně citlivá. Viditelnost VP je znázorněna v příloze č. 8 Mapa viditelnosti přičemž jde o modelaci nejhoršího možného stavu.
- o V okolí se dosud podobné stavby nevyskytují – realizace jedné VE již v minulosti proběhla. Na k.ú. Stará Libavá je v současnosti v provozu jedna VE typu ENERCON

typu E-70. Další VE byly vystavěny v průběhu roku na k.ú. obce Horní Loděnice, jde o 150 m věže (vrtule jsou viditelné od stávající VE na Červeném kopci). Dobře viditelné ze zájmové lokality jsou rovněž dvě VE v Hraničných Petrovicích (z lokality jsou viditelné vrtule i s tubusy). Řada dalších záměrů se v okruhu 30 km připravuje. Situace je přehledně znázorněna v příloze č. 9 Mapy kumulace vlivů ohraničenou fialovou šrafou. Přehled jednotlivých záměrů v různém stupni rozpracovanosti dokládá tabulka č. 1.

Tabulka 1: Informace o plánovaných záměrech výstavby větrných elektráren vzhledem k záměru větrného parku Červený kopec, Rejchartice

Název záměru	Počet VE	výška VE (stožár a list)	Vzd. (km) a směr*	Stav
VE Stará Libavá	1	120 m	0,7 km (J)	již zprovozněná
VP Horní Loděnice	9	150 m	12 km (Z)	již zprovozněné
VE Hraničné Petrovice	2	100 m	11 km (JZ)	již zprovozněné
VP Jívová	5	150 m	13 km (JZ)	dokumentace
VE Huzová - Arnoltice	7	150 m	14 km (SZ)	bude dále posuzován
VE Ryžoviště	10	150 m	13 km (SZ)	bude dále posuzován
VP Lomnice	10 ks	150 m	14 km na (SZ)	záměr bude dále posuzován
VE Křišťanovice	9 ks	150 m	6 km na (S)	souhlasné stanovisko
VP Bílčice	9 ks	150 m	7 km na SV	souhlasné stanovisko
VP Velké Štáhle - Václavov	8 ks	150 m	18 km na (SZ)	souhlasné stanovisko
VP Nové Lublice	3	150 m	12 km (SV)	souhlasné stanovisko
VP Rudná pod Pradědem	9 ks	150 m	25 km na S	souhlasné stanovisko
VP Melč-Moravice	6	150 m	15 km (SV)	souhlasné stanovisko
VP Horní Benešov	21	86 m	15 km (S)	nepodléhá dalšímu posuzování v EIA procesu
VE Čaková	3 ks	122 m	27 km na SV	souhlasné stanovisko
VE Veselí u Oder	3 ks	150 m	25 km (JV)	posuzován v procesu EIA
VE na Veselském kopci	2 ks	122 m	25 km (JV)	již zprovozněné
VE Jindřichov	8 ks	150 m	22 km (JV)	posuzován v procesu EIA
VE Potštát-Lipná	2 ks	122 m	20 km (JV)	již zprovozněné
VE Partutovice	5 ks	150 m	22 km (JV)	bude dále posuzován

*Orientační vzdálenost a směr od posuzovaného záměru

- o Reduplikovaná (účinek je násoben větším počtem staveb) – záměrem je výstavba čtyř kusů VE na k.ú. Rejchartice o celkové výšce 126 m (85 m tubus, 41 m vrtule), přičemž 1 VE z původního projektu je již v provozu (85 m tubus, 35 m vrtule) na k.ú. Stará Libavá.
- o Neobvyklá dalším percepčním účinkem (barva, pohyb apod.) – pohyb vrtulí je charakteristický pro všechny větrné elektrárny. Z barev se doporučuje použití odstínu šedé, popř. odstupňovaných odstínů zelené barvy. Všechny barvy by měly být matné.

Součástí aktualizovaného textu oznámení je také pohledová studie (fotografie stávajícího stavu a fotomontáž navrhované stavby) viz Příloha č. 6, která má vypovídací schopnost o vlivu navrhovaného záměru na zdejší krajinný ráz.

Fotovizualizace

Fotovizualizace je zasazení modelů větrných elektráren do krajiny na snímku viz Příloha č. 6 Pohledová studie. Cílem je získat povědomí o možné pohledové situaci v krajině v případě realizace záměru. Jde především o ujasnění plánované situace a poměrových souvislostí v krajině.

Místa pohledů fotografování byla vybírána z exponovaných míst orientovaných k plánovanému záměru. Pravidlem je, že pozice místa fotografování by měla být v horizontální úrovni větrných elektráren. Pohledové místo by mělo působit čistě bez rušivých prvků. Přesné polohy míst fotografování a směry pohledů jsou znázorněny v orientačním schématu vždy jako součást snímku.

Fotografie byly pořízeny v průběhu terénního šetření v zimních měsících. Při stanovování velikosti věží bylo použito měřítko, které určovalo konstantní velikost stromové vegetace 20 m.

Další terénní šetření proběhlo 6.9. 2009 v průběhu aktualizace textu oznámení. Pořízeny byly panoramatické snímky viz Příloha č 7 Panoramata. Snímky byly nafoceny s doporučenou ohniskovou vzdáleností 55 mm v okruhu blízké až zřetelné viditelnosti. Při pořizování snímků nebyla úmyslně nepoužita speciální fotooptika (tzv. rybí oko). Snímky tak nepodléhají optickému zkreslení úhlů a velikostí. Následné spojování snímku do panoramat proběhlo v programu Zoner Photo Studio 10. Následující text se věnuje popisu panoramat.

Obecná stupnice hodnocení:

Nulová změna krajinného rázu (KR): větrné elektrárny nejsou v pohledu viditelné, jsou zastíněné jinými prvky v krajině.

Málo významná změna KR: dominujícím prvkem v krajině je jiný prvek technického nebo přírodního původu. Větrné elektrárny zabírají pouze malou plochu pohledového horizontu, případně jsou z velké části zastíněny. Při dálkových pohledech je viditelnost elektráren výrazně snížena meteorologickými podmínkami (opary, zhoršená smogová situace v zimním období).

Významná změna KR: větrné elektrárny jsou na snímku zřetelně viditelné. Ostatní vertikální prvky v krajině jsou podřazeny stavbám elektráren. Větrné elektrárny mohou být částečně zastíněny jinými objekty technického či přírodního původu. Větrné elektrárny zabírají méně než polovinu panoramatického snímku.

Velmi významná změna KR: větrné elektrárny jsou na snímku zřetelně viditelným dominantním prvkem. Elektrárny nejsou zastíněny jinými objekty. Větrný park zabírá více než polovinu pohledového horizontu.

Popis jednotlivých snímků:

Panoramatický snímek č. 1

Foceno při vrcholu Stráž cca 1 km SV od zájmové lokality viz. Příloha č. 7b místa pořizování fotografií. Na snímku převažují TTP, od severu ke skládce komunálního odpadu stojí vedení NN; tubus stávající VE je v zákrytu objektu skládky; komunikaci na horizontu doprovází vzrostlá alej; vzhledem ke stávajícím technickým prvkům (vedení NN, stávající VE) a objektu skládky se neočekává zásadní vliv na krajinu. V důsledku realizace záměru tj. výstavby 4 VE na k.ú. Rejchartice dojde k významné změně KR.

Panoramatický snímek č. 2

Panorama bylo pořízeno z okraje zájmové lokality při místní komunikaci od Rejchartic (na druhé straně komunikace se navrhuje EL1). Pohled se rozprostírá do otevřené krajiny

ve směru od lokality záměru; při dobré viditelnosti se vlevo v pozadí snímku rýsuje masiv Hrubého Jeseníku; v pravé polovině dominuje Malý a Velký Roudný; střídají se lesy, orná půda a pastviny; do tohoto prostoru se umístování VE již nedoporučuje; popř. je nutná důkladná analýza KR; vliv na KR by byl velmi významný; plánovaný záměr je umístěn při okraji této otevřené krajiny; samotný pohled do otevřené krajiny však záměr výstavby VE nenarušuje, hovoříme o nulové změně KR.

Panoramatický snímek č. 3

Snímek je nafocen k jihu z komunikace při obci Křišťanovice (místní komunikace spojující Křišťanovice s obcí Lomnice) cca 6 km od lokality záměru; pohledu dominují pastviny a zemědělské objekty využívány pro chov ovcí, dále jsou významně zastoupeny lesní celky; na horizontu uprostřed snímku je patrná stávající VE; nalevo od stávající věže VE stojí vysílač Červená hora, na horizontu rovněž patrný; realizací plánovaného záměru vznikne hnízdo VE; vzhledem ke stávající VE lze předpokládat mírnější narušení krajinného rázu, než v případě, že by zde nestála dosud věž žádná. Změnu krajinného rázu na popsaném snímku lze považovat za málo významnou.

Panoramatický snímek č. 4

Snímek je pořízen z vrcholu Zápolí (629,2 m n.m.) při obci Majůvka cca 7 km od zájmové lokality; v krajině převládají prvky jako orná půda, pastviny, dále jsou zastoupeny lesní porosty a v menší míře pak sídla; krajina má charakter ryze zemědělský; větrná elektrárna na horizontu nepůsobí dominantně; předpokládáme že větší počet větrných elektráren významně nenaruší ráz krajiny. Pohled na větrný park z tohoto místa lze vnímat jako málo významnou změnu krajinného rázu.

Popis snímků pohledové studie

Snímky jsou pořizovány v zimním období tzn. mimo vegetační období. V průběhu vegetačního období, kdy bude alej listnatých stromů kolem místních komunikací ozeleněná, můžeme předpokládat větší zastínění objektů VE. Namodelování větrných elektráren do krajiny mimo vegetační období působí největší změnu na krajinný ráz z průběhu celého roku. I přes tuto skutečnost lze konstatovat, že namodelované větrné elektrárny působí velmi významnou změnu na KR, v průběhu vegetačního období nebude změna tak intenzivní. Je nutno poznamenat, že plánovaný záměr není přímo v konfliktu se sídly, popř. dominantami sídel. Hlavní konflikt lze s největší pravděpodobností tušit přímo v pohledech na krajinu, kde převládají zemědělská půda společně s lesními porosty.

Závěr:

Na většině snímků jsou větrné elektrárny téměř celé viditelné, místy došlo k částečnému zastínění tubusu. Účelově byly vybírány pohledy, na kterých bude plánovaný záměr nejvíce viditelný.

Lze konstatovat, že plánovaný záměr bude viditelný z nejvyšších poloh všech světových stran. Tyto polohy mají charakter zemědělské půdy a většinou nejsou osídleny. Sídla jsou v krajině umístěna většinou ve sníženinách a údolích. Často pak jsou okolí sídel obklopena poměrně hustou stromovou vegetací. Ta přispívá ke snížení viditelnosti na větrné elektrárny umístěné na hřebenových partiích.

Zájmová oblast není významnou turistickou oblastí, v posledních letech se zde začíná uplatňovat cykloturistika. Rovněž se v blízkosti zájmové lokality nevyskytují významné prvky v podobě sakrálních staveb, kulturních a jiných historických zvláštností, které by byly vizuálně ovlivněny nad míru únosnosti.

Shrnutí o území:

- území má průměrnou až sníženou přírodní, kulturně historickou a estetickou hodnotu;
- krajinná scéna je uzavřená;
- území není pohledově exponované a citlivé;

Mapa viditelnosti

Vzhledem k tomu, že VE jsou velmi nápadnými výškovými stavbami (výška tubusu 85 m, poloměr rotoru 41 m), je důležitou součástí hodnocení možných vlivů na krajinný ráz namodelování ploch viditelnosti viz Příloha č. 8 Mapa viditelnosti.

Zjištění ploch viditelnosti bylo provedeno pomocí výpočtového programu GRASS GIS v.6.4. Použit byl vlastní skript zajišťující výpočet níže uvedenou metodikou. Jeho jádrem je modul r.los. Digitální model terénu byl odvozen z veřejně přístupných dat získaných v rámci projektu X-SAR/SRTM (data z radarového snímkování uskutečněného v roce 2000), který byl korigován tak, aby zohledňoval výšku lesních porostů. Použitým souřadnicovým systémem byl S-JTSK.

Pro hodnocení viditelnosti a rovněž pro mapy kumulace vlivů byla vypracována nová metodika viz Příloha č. 8 Mapa viditelnosti, Příloha č. 9 Mapy kumulace vlivů. Příloha č. 8 znázorňuje viditelnost samotného záměru, příloha č. 9 pak viditelnost všech VE v okolí před realizací záměru (namodelovány jsou okolní větrné parky již realizované i ty v návrhu) a viditelnost po realizaci záměru (tzn. namodelovány jsou všechny plánované i realizované projekty větrných parků včetně posuzovaného záměru). Dříve realizované analýzy viditelnosti zohledňovaly pouze, zda jsou z daného místa VE vidět, popř. také kolik VE je vidět. Nová metodika je následující:

Z každého místa mapy (bodu pozorování) je postupně pro každou VE v dohledu vypočteno skóre, které závisí na 2 faktorech:

- 1) jak je VE daleko (skóre - 3 body do 5 km, 2 body 5-10 km, 1 bod 10-25 km);
- 2) jaká část VE je vidět (1 bod - max 1/3 VE, tj. max. půl vrtule, 2 body 1/3 až 2/3 VE, tj. max. celá vrtule, 3 body více než 2/3 VE, tj. celá vrtule nad horizontem);

Celkové skóre v každém místě mapy (bodu pozorování) je následně součtem dílčích výše uvedených skóre jednotlivých viditelných VE. Barva na mapě odpovídá velikosti celkového skóre. Jedná se o vyjádření pohledové exponovanosti místa na mapě vůči větrným elektrárnám. Celkové skóre (sytnost modré barvy na mapě) přibližně odpovídá velikosti zorného pole, které zabírají okolní VE (přibližně proto, že není zohledněno, že některé VE mohou být při pozorování v zákrytu). Při porovnání s dříve realizovanými analýzami viditelnosti je zřejmá vyšší vypovídací schopnost nové metodiky. Lépe odpovídá subjektivnímu vnímání viditelnosti VE.

Pro tento větrný park, kde bude dle projektu rozmístěno 5 VE (4 VE na k.ú. Rejchartice hodnocené společně se stávající VE na k.ú. Stará Libavá) se významně uplatňují dálkové pohledy a kumulativní vlivy. Je však potřebné zdůraznit, že míra viditelnosti je závislá na klimatických podmínkách, velkou část dnů v roce se VE v dálkových pohledech (dle odborné literatury) projevují do cca 8 km. Průhledy vzdálené viditelnosti se budou uplatňovat většinou z plochých návrší od Křišťanovic, Norberčan a Budišova nad Budišovkou viz Příloha č. 8.

Z míst viditelnosti (především u zřetelné viditelnosti, popř. dálkových pohledů) budou současně nápadné jiné plánované, popř. stávající větrné parky (viz dále).

Kumulace vlivů

Výstavba většího počtu větrných parků je otevřeným a diskutabilním problémem. Pro některé pozorovatele blízkost větrných parků působí negativně, pro jiné pozorovatele naopak pozitivně – jako součást charakteru místní krajiny. Záměrů na výstavbu VP v posledních letech výrazně přibývá. Protože lokalit relativně vhodných pro jejich výstavbu (především z hlediska ochrany přírody a větrných poměrů) není v ČR mnoho, jsou záměry většinou lokalizovány na jednom území. Jedním z takových území je oblast Moravský Beroun – Rýmařov - Bruntál. Další hnízdo záměrů větrných parků se nachází v Oderských vrších na plošině západně od města Odry. Záměry výstavby větrných elektráren jsou rovněž evidovány východně od vodních nádrží Slezská Harta a Kružberk. Tyto a další záměry jsou znázorněny linií ohraničenou fialovou šrafovou v Příloze č. 9 Mapy kumulace vlivů.

Příloha č. 9 Mapy kumulace vlivů je graficky zpracována na dva snímky. Jeden snímek znázorňuje viditelnost větrných parků na vymezené ploše kromě posuzovaného záměru na Červeném kopci. Viditelnost je znázorněna odstínem modré barvy přičemž, čím je odstín světlejší, tím je viditelnost VE slabší. Největší kumulace nastane mezi větrnými parky Horní Loděnice vs. Hraničné Petrovice; Lomnice vs. Rýžoviště vs. Huzová; Křišťanovice vs. Bílčice; Bratřkovice vs. Moravice-Melč vs. Nové Lublice.

Druhý snímek je namodelován společně s plánovaným záměrem na Červeném kopci. Nutno konstatovat, že v případě realizace záměrů větrných parků v Křišťanovicích a v Bílčicích, dojde k významné kumulaci vlivů. Jmenované větrné parky však budou viditelné především ze svahů a plošin, na kterých budou věže umístěny. Na základě terénního šetření se lze domnívat, že viditelnost větrných parků z blízkých obcí Bílčice, Křišťanovice, Dvorce bude oproti namodelovanému stavu výrazně nižší. Model totiž nepočítá se stíněním samotnou zástavbou sídel, s rozptýlenou zelení okolo komunikací, parkovou zelení v sídlech a případně jinými výškovými objekty.

Lze však s jistotou konstatovat, že výstavbou plánovaných větrných parků dojde ke vlivu na kulturní dominanty zdejší krajiny, kterou se stanou větrné elektrárny. Za předpokladu realizace všech plánovaných VP a vzhledem k jejich vertikálním rozměrům (výška cca 120 - 150 m) je velmi pravděpodobné, že zde dojde k významné změně měřítka krajiny a k narušení kulturní a estetické hodnoty zdejší krajiny.

Zároveň je potřebné si uvědomit, že viditelnost VE, resp. VP bude omezena charakterem terénu. Větrné elektrárny budou vidět pouze v případě, že se mezi nimi nebude nacházet další kopec popř. jiná bariéra (např. větší lesní komplex). Z větších vzdáleností budou VE viditelné pouze za velmi jasného počasí, neboť často používaný speciální šedivý lak tubusu a rotoru způsobuje, že se VE „ztrácí“ proti obloze. Viditelnost VE je z velké části závislá na klimatických podmínkách a velkou část dnů v roce se (dle odborné literatury) VE v dálkových pohledech projevují do cca 8 km.

Navíc není jisté, zda dojde k realizaci všech výše uvedených záměrů, již s současné době jsou známy případy, kdy investoři odstoupili od realizace VP, popř. došlo ke snížení počtu VE. Jiné záměry jsou naopak teprve ve fázi přípravy, přesné umístění a počet VE není v současné době znám (tyto záměry nejsou uvedeny v tabulce č. 1). Pro některé VP jsou v současné době prováděny změny územních plánů.

Závěry a doporučení

Navrhovaná opatření ke zmírnění negativních vlivů na krajinný ráz

- začlenění stavby do okolního prostředí vhodnou kombinací barev. Nejvhodnější je použití matné barvy, odstínů šedé na sloupech a lopatkách VE;
- nedoporučuje se využívat sloupy VE k umístování reklam, reklamních zařízení apod.;
- není žádoucí umísťovat stavby související se stavbou VE do volné krajiny;
- obslužné komunikace se doporučuje zpevnit pouze kamenivem;
- případné záměry na oplocování VE se nedoporučuje realizovat;
- doporučuje se minimalizovat vliv na doprovodnou vegetaci podél cest, podél vodních toků, prvky ÚSES a ostatní lesní i mimo-lesní vegetaci (k ohrožení by mohlo dojít především při výstavbě VE);
- projektový záměr je z hlediska krajinného rázu natolik dominantním prvkem, že prakticky jediným myslitelným opatřením při provozu VE je udržovat zařízení pohledově v perfektním stavu (pravidelné nátěry povrchu, zachování elegantních hladkých linií stavby bez dodatečných instalací reklam a reklamních zařízení, různých ochozů, antén, venkovních kabelů apod.).

Závěr

Vzhledem k charakteru lokality a záměru lze předpokládat, že vlivy na přírodní charakteristiku, budou středně silné.

Záměr je umístěn v oblasti, která z historického a kulturního hlediska nepatří k významným oblastem. Území má průměrnou až sníženou kulturně – historickou a estetickou hodnotu. Kulturně-historická charakteristika byla již narušena výstavbou jedné větrné elektrárny, telekomunikačním stožárem na Červené hoře, které lze považovat za kulturní dominanty. Výstavba větrných elektráren bude znamenat vnesení dalšího (pro zdejší oblast známého) kulturního prvku do zdejší krajiny. Větrné elektrárny spolu s již realizovanou VE na posuzované lokalitě na Červeném kopci, VE v Hraničných Petrovicích, VE v Horních Loděnicích, budou vytvářet novou dominantu celé oblasti KR a okolí. Posuzovatel hodnotí vliv záměru na kulturní a historickou charakteristiku místa KR jako středně silný zásah, v měřítku celé oblasti KR a v souvislosti s ostatními VE/VP jako středně silný až slabý zásah.

Záměr se nachází v krajině antropogenizované se spíše ojedinělým výskytem historických krajinných struktur – plužin s projevem kulturních dominant a sakrálních staveb. Antropogenizovaná krajina souvisle přechází v severním směru do krajiny harmonické. Zároveň se v celé oblasti i místě KR vyskytují přírodní prvky často vedené jako prvky ÚSES, popř. VKP a vodní toky s významnou krajinnotvornou funkcí. Vedle prvků pozitivně ovlivňujících estetickou hodnotu se zde nacházejí také prvky, které estetickou hodnotu zdejší krajiny ovlivňují negativně (především stávající větrná elektrárna, vedení elektrického napětí, velké celky polí aj.). Na základě výše uvedených skutečností a vzhledem k charakteru posuzovaného záměru lze konstatovat, že záměr bude mít středně silný zásah na estetickou hodnotu krajinného rázu současné antropogenizované krajiny. Stavby VE ve zdejší krajině nebudou působit nenápadně, naopak umístěním na horizontu budou VE v oblasti KR vytvářet další kulturní dominantu tohoto druhu.

Jedním z nejvýznamnějších vlivů věrných parků jsou vlivy kumulativní, které se v naší krajině uplatňují velmi významně. Za předpokladu realizace všech plánovaných VP v oblasti Nízkého Jeseníku a vzhledem k jejich vertikálním rozměrům (výška 120 - 150 m) je velmi

pravděpodobné, že zde dojde k významné změně měřítka krajiny a k narušení kulturní a estetické hodnoty zdejší krajiny. Plochy ovlivněné viditelností jednotlivých VP na sebe více či méně navazují. Při realizaci dalších VP v této oblasti se budou velmi významně uplatňovat kumulativní vlivy a to především s plánovanými větrnými parky v Křišťanovicích a Bílčicích.

Z uvedeného shrnutí je zřejmé, že vliv větrných elektráren na krajinný ráz bude v případě charakteristiky přírodní a estetické hodnoty středně silný.

Závěry jsou platné pouze pro hodnocenou (aktuální) verzi záměru.

Závěrem je však nutné konstatovat, že i přes snahy odborné veřejnosti o objektivizaci hodnocení krajinného rázu se nelze vyhnout jisté míře subjektivity. Z hlediska sumy možných negativních vlivů patří vliv záměru na krajinný ráz zajisté mezi nejvýznamnější.

Hodnocení vlivu navrhovaného větrného parku Červený kopec, Rejchartice na krajinný ráz vycházelo především z metodiky literatura č. 2. Aktuální hodnocení (posouzení zásahu do KR) je samostatnou přílohou aktualizovaného textu oznámení hodnocení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2002 Sb.

Studie hodnocení krajinného rázu se nezabývá socio-ekonomickými aspekty v záměrem dotčeném prostoru. Při rozhodování o umístění větrných parků do krajiny by neměly být opomenuty názory místních obyvatel. V případě posuzovaného záměru na Červeném kopci lze očekávat objektivní hodnocení místních obyvatel vzhledem k již realizované VE.

Výsledky aktuálního posuzování představují pro orgány ochrany přírody odborný podklad pro rozhodování v konkrétním případě dostavby větrného parku na Červeném kopci. Orgán ochrany přírody se může (ale nemusí) se závěry a argumentací hodnocení ztotožnit a tuto argumentaci může v odůvodnění svého rozhodnutí stejně jako argumentaci vycházející z jiných odborných pramenů. Hodnocení není samo o sobě závazné a návrh podmínek nebo ochranných opatření v něm uvedených nemá povahu regulativů.

Přílohy

Relevantní přílohy jsou součástí aktualizovaného textu oznámení EIA.

Použitá literatura

1. Územní plán obce Dvorce
2. Vorel, I., Bukáček, R., Matějka, P., Culek, M., Sklenička, P. (2006): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz, Praha
3. Agentura ochrany přírody a krajiny (1999): Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě, Metodické doporučení, Praha
4. Ministerstvo životního prostředí (2005): Metodický pokyn k vybraným aspektům postupu orgánů ochrany přírody při vydávání souhlasu podle §12 a případných dalších rozhodnutí dle zákona č. 114/1992 Sb., které souvisí s umisťováním staveb vysokých větrných elektráren, Praha
5. Petříček, V., Macháčková, K. (2000): Posuzování záměru výstavby větrných elektráren v krajině, Metodické doporučení AOPK ČR
6. Kočvara, R., Polášek, Z. (2005): Metodické doporučení pro postup při hodnocení možných vlivů větrných elektráren (VTE) na ptáky a další obratlovce
7. Culek, M. a kol. (1996): Biogeografické členění české republiky, Praha
8. Löw, J. a kol. (1995): Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. Doplněk Brno
9. Neuhäuslová, Z. a kol. (2001): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky, Praha
10. Quitt, E. (1971): Klimatické oblasti Československa- Studia Geographica, Brno
11. Demek, J. (1987): Hory a nížiny - Zeměpisný lexikon ČSR, Academia, Praha
12. Ecological Consulting a.s. (2008): Větrné elektrárny na území Olomouckého kraje, územní studie, Olomouc
13. Salašová, A.(2008): Možnosti umístění VE na území ORP Bruntál, Regionální centrum EIA, Ostrava
14. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění
15. internetové stránky <http://geoportal.cenia.cz>